СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 305. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 31 грудня 1932. — VOL. XL. No. 305. Jersey City, N. J., Saturday, December 31, 1932. THREE CENTS.

КОНҐРЕС ЗАЯВИВСЯ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПИН.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів приняла 171 голосами проти 16 той самий законопроект у справі незалежности Филипин, що був принятий сенатом.

В той спосіб закінчено, коли ходить про конгрес, довгу й завзяту боротьбу, яка істнувала в конгресі через филипинське питання.

Дехто заповідає, що президент Гувер заложить вето, бо вважає той законопроект економічно й політично нездоровим. Інші знову підносять, що Филипинам признано незалежність тільки завдяки єго зусиллям американських фармерів, котрі хотіли позбутися конкуренції.

Законопроект, колиб зістав затверджений президентом, не означає ще, що Филипини мусять одержати незалежність. В першу чергу треба, щоби самі Филипинці виявили свою волю щодо цього через голосування, а потім установили конституцію краю, побудовану на демократичних принципах, а допера по 10 роках конституції, чи там самоуправи, остануть незалежною державою.

НЕВМИРУЩИЙ ВСЕСВІТ.

АТЛЕНТИК СІТИ. — Професор Річард Толмен з Каліфорнії мав перед „Амерікен Асосієйшен фор Адвенсмент оф Саєнс" виклад про всесвіт. Той виклад був свого роду відповідю на теоретичні міркування британських учених, Артура Едінгтона і Джеймса Джінка, котрі заповідають конець всесвіта.

Толмен твердить, що світ не зістав сотворений у якімсь означенім часі в минулому й не призначений на те, щоби загинув у майбутньому. Він згадує про дві сили у всесвіті, з яких одна світ нищить, а друга його підносить, і каже, що в такий спосіб удержується у всесвіті рівновага, завдяки якій світ істнуватиме вічно. А щодо істнування людини, то він твердить, що чоловік знаходиться щойно в стадії розвою та що згодом повстануть нові породи людей, які житимуть нові сотки міліонів літ.

МАТІР ТРОХ ДІТЕЙ ПРИДЕРЖАНА ПРИ ГРАБУНКУ.

НЮ ЙОРК. — Місіс Елис Скрібнер, літ 24, матір трох дітей і очікуюча приходу четвертої дитини, що мешкає в Йонкерс, напала в Бруклині з револьвером у руках на склеп з печивом і забрала з каси $55. Міс Меліш, завідательна пекарні, вибігла за місіс Скрібнер на вулицю, зчинила крик і хотіла відобрати гроші. Поліція арештувала обидві. При зізнаннях виявилося, що місіс Скрібнер є жінкою безробітного ветерана і без засобів до життя. Вона колись працювала в компанії, до якої належить пекарня. Коли про це довідався директор пекарні, заявив, що не бажає собі поліційного доходження проти обжалованої. Та поліція не хотіла відступити від слідства.

БУДЕ ЧИСТКА У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНҐТОН. — Нововибраний президент Рузвелт є проти податку від продажей. А дефіцит збільшається. Супроти цього демократи дають йому вільну руку в справі пороблення всіх можливих ощадностей. Значить, треба буде ліквідувати деякі бюра та покасувати ріжні федеральні джаби, щоби зменшити видатки скарбу.

ВІДЗНАЧЕНО 362 ПОЛІСМЕНІВ.

НЮ ЙОРК. — Поліційний комішенер Мулруні відзначив 362 полісменів за геройську боротьбу з бандитами. Між ними є 25 осіб спеціяльно відзначених. Чотири з них погибли від пострілів бандитів.

МІСІС МУНІ ХОЧЕ ПОБАЧИТИ РУЗВЕЛТА.

ОЛБАНІ.—Місіс Мейрі Муні, літ 84, мати Томи Мунія, що сидить у тюрмі за бомбовий замах підчас паради в „День Поготівля" в Сен Френсиско в 1916 р., прибула до Олбані, щоби просити ґовернора Рузвелта інтервенції в справі уласкавлення невинно засудженого її сина. Ґовернора не застала. Та заявила, що буде ждати, поки не дібється авдієнції в людини, котра займе незабаром найпочесніше становище в Америці й зможе своїм впливом виратувати її сина, що мучиться невинно 17 років у тюрмі.

МІЛІОНИ НЕГРАМОТНИХ В АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Статистика виказує, що маємо тепер в Америці 4,283,753 осіб, які не вміють ні читати ні писати.

ЗА СВОБОДУ НАУКИ.

НЮ ГЕЙВЕН. — Професор С. Мічел з Вірджінії говорив на зібранню „Амерікен Асосієйшен оф Юніверзіти Професорс", що в стейтах Оклагома, Тексас, Люізіяна й інших, особливо на Полудні, обмежують ґовернори і ріжні політикани професорів у свободі навчання і переносять релігійні й політичні пересуди на поле науки і виховання. Він взивав до боротьби з такими неправильностями.

ЯК УЧАТЬ НАШИХ ДІТЕЙ ПО НАШИХ ШКОЛАХ.

У Семушовій, сяніцького пов., був кільканацять літ управителем школи п. Навроцький, який враз із своєю жінкою вів науку у школі на повне вдоволення громадян села. Мав він тільки одну „хибу": любив цікавитися кооперативою, читальнею, „Рідною Школою" і завдяки йому громада станула на високому рівні освітного розвитку. Але через те постягнув він на себе наклепи, підозріння і доноси. Коли в 1930 хтось скинув червоно-білу хоругвку з дому, у якому міститься українська кооператива й одна саля школи, приїхав до села тодішній староста Клімув з поліцією і громаді грозила пацифікація. Немало гіркої долі зазнав тоді п. Навроцький. Однак такі прикрі хвилі не ломили його. Цього року перейшов він на емеритуру і виїхав зі села. На його місце призначено вчителя Лея. Цей пан взявся відразу до полонізування українських дітей. Хоч на папері у нас є українська мова навчання у школі, то в дійсности ведуть усі три учительські сили науку в польській мові. При цім силують учителі українських дітей, щоби поздоровляли їх словами „похвальони". Коли діти говорять „Слава Ісусу", то Лей по кілька разів дітей завертає і силує казати „похвальони". Слід зазначити, що Семушова наскрізь українське село.

КНИЖКА ПРО КРІҐЕРА.

В Парижі появилася книжка п. з. „Івар Кріґер — король сірників". Автором тієї книжки є Р. Менев. Не є це ніякий кримінальний роман. Ця книжка є своєрідним актом обвинувачення, до якого долучено збірку ріжних документів, як торговельну кореспонденцію, білянс, умови, вісти з часописів і т. п. Книжка Менева є теж і життєписом Кріґера й показує читачеви, як цей незвичайний чоловік ступнево спинався по драбині успіху, аж дійшов на самий вершок, з якого упав з таким тріскотом.

„ТИДЗЕНЬ РОЛЬНІЧИ".

З нагоди „тиґодня рольнічего" розїхалися по всіх селах Самбірщини всі „одинкарі" зі Самбора з відчитами про... білу селяянина. На відчитах прикидалися вони великими приятелями села, плакали над його недолею та взивали до „єдносьці хлопскей понад ґловами політикуф". Наші селяни були незорієнтовані, бо з міста ніхто їх не поінформував, тому трапялося, що йшли слухати тих бебецьких теревенів, а в деяких селах (Букова, Ступниця, Бабина) прогнали „прелеґентів".

ПОБИЛИ ГОЛОВУ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

В Темерівцях (коло Галича) два відомі розбишаки, Микола Лесів і Йосиф Васильчук, напали в білий день на голову місцевого кружка „Р. Ш", Ст. Дуняя, і його сильно побили. Він, тяжко покалічений у голову, лежить.

ВІДГОМІН ПЕРЕМИСЬКОЇ ОБЛОГИ.

З Будапешту повідомляють, що біля мосту Марґарети відкрито врочисто памятник у честь мадярських вояків, які полягли під Перемишлем підчас світової війни.

КАРАЮТЬ СТУДЕНТІВ ЗА ПРОТИЖИДІВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Проти студентів арештованих у звязку з вуличними демонстраціями у Львові, відбулася карно-адміністраційна розправа у городському старостві. Після переведення розправи 16 студентів випущено на вільну стопу з цим, що незалежно від адміністраційної кари вестиметься проти них карне слідство за збігowище, получене з замахом на майно. Чотирох студентів віддано до диспозиції прокуратора окружного суду.

Не зважаючи на це, арештовані студенти, які брали участь у демонстраціях, будуть потягнені університетськими властями до дисциплінарної відповідальности. Так то зареагували польські власти у випадку нападів на Жидів.

І В РУМУНІЇ КАТУЮТЬ ВЯЗНІВ.

Буковинська преса подає жахливі відомости про поведення тюремних властей з вязнями у буковинських вязницях. З вязнями, головно політичними, обходяться там гірше як зі звірятами. І так у вязниці в Сучаві сорок політичних вязнів голодують уже 14 днів. Голодовий страйк вибух там на тлі варварського поведення тюремних властей з вязнями. Їх прямо заморюють голодом, темні і вохкі поодинокі келії є призначені виключно для політичних вязнів, деяким з них накладають кайдани. А в додатку до цього вязнична сторожа дозволяє собі супроти них на ріжні звірські виступи.

Вязні домагаються перенесення їх до спільних келій, двогодинного проходу з дозволом на говорення (бо і це їм заборонено!), дозволу на доставу харчів з дому, дозволу писати раз на тиждень до дому, купувати 2 рази на тиждень в кантині книжки і прибори до писання.

Отсе й є вимоги, з приводу яких в 20 столітті вибух у буковинських вязницях голодовий страйк вязнів!

Подібні відносини панують у вязниці в Сторожинці. Там бють немилосердно вязнів, і це тих, які внедові мають уже вийти на волю. А коли побиті вязні хочуть зголошуватися до лікаря, то їм цього відмовляють.

У звязку з цими ревеляціями преси в ґенерального прокуратора явилася делеґація, зложена з трох послів, яка змалювала невиносиме положення вязнів у буковинських вязницях. Прокуратор обіцяв прослідити цю справу і покарати винних.

Ціле громадянство Буковини, а в першу чергу Українці, очікують нетерпеливо на вислід заповідженого слідства проти звірів у людському тілі.

РАДІО В ТРУНІ.

Один варшавський нотар мусів списати цікавий тестамент. А саме богатий власник кількох домів у Варшаві, Андрій Л., казав написати у своїму тестаменті, щоби до труни вложили йому радіоапарат, а слухавки дали на вуха, а крім того, щоби дали до труни його 3 улюблені люльки, 2 кг. тютюну і йо-йо з шовковим шнурком. Нотар противився, але дивак не дався переконати і в тестаменті мусіли бути заповнені його бажання.

ВЕЛИКИЙ СКАНДАЛ У САМБІРСЬКОМУ СУДІ.

Дня 10-го листопада суддя Францішек Шаферкакер, який веде VI-тий відділ цивільного городського суду, викликавши справу до ч. VI. Ц. 180/32, замкнув двері салі розправ на ключ, так, що адвокат д-р Рабій, який виступав у цій справі як оборонець, не міг дістатися до салі. Коли по довгім стуканню суддя вкінці впустив оборонця, а той запитав, що той вчинок судді має значити, суддя відповів: „Одберам пану ґлос, прошен сен жаліць на мне".

Дня 14-го листопада цей самий суддя підчас розправи в справі, яку заступав знаний у Самборі меценас д-р Роґуцький, без якоїнебудь правної підстави піднесеним тоном казав йому залишити салю розправ. Д-р Роґуцький не послухав того нечуваного візвання. Тоді суддя привів особисто возного і велів йому вивести адвоката з салі, покликуючися на таке доручення начальника суду. Д-р Роґуцький по запротоколованню заявив, що він безсильний супроти насильства і вийшов з салі розправ. Коли звернувся в тій справі до начальника суду, д-ра Тернера, за виясненням, той заявив категорично, що не давав нікому доручення викидати д-ра Роґуцького з салі розправ. На його думку, возні є лише для береження порядку при дверях.

У звязку з такою поведінкою судді Шаферкакера (ще дуже молоденького) самбірська палестра гідно зареаґувала в той спосіб, що кожний адвокат, який мав розправу у згаданого судді, вилучував його від ведення справи.

Така поведінка судді Шаферкакера викликала в Самборі велику сензацію, бо це перший такий випадок у самбірськім суді. Ціле громадянство зі зрозумілим зацікавленням чекає висліду тієї сензації.

ОРИҐІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗПРИВОДУ ВАГИ ЛЮДСЬКОГО ТІЛА.

Оригінальний процес відбудеться цими днями в паризькому цивільному суді. Один молодий чоловік домагається від своєї бувшої нареченої 50 тисяч франків відшкодування за те, що вона не хотіла вийти за нього замуж. Досі, як ми чули, лише жінки йшли за поміччю до суду у випадку, коли мужчина не хотів з котроюсь з них оженитися. В даному випадку ситуація зовсім противна. В своїй скарзі позовник твердить, що його бувша наречена лише тому не хотіла вийти за нього замуж, що він важив 90 кільоґрамів.

ТЕЖ РЕКОРД.

У французькій місцевости Ле Ман Зузанна Бульо стала дуже швидко й дуже трагічно вдовою. Одної суботи вона вийшла замуж за молодого робітника Тузе, а вже чергової неділі була матірю, а Тузе батьком. Але Тузе глядів чомусь на своє щастя трагічними очима, бо наступного понеділка вийшов у поле й там застрілився.

АМОНЯК НА ЮПІТЕРІ.

„Ді Умшав" повідомляє, що астроном Вільдт в астрономічній обсерваторії в Ґетинґу ствердив на основі спектральної аналізи істнування амоняку в атмосфері планети Юпітер.

КОМУНІСТИЧНА ВЛАДА ПОЗБАВЛЯЄ ЖІНОЦТВО ХЛІБА.

ВСІ ЖІНКИ ДО 56 РОКІВ ВІКУ МУСЯТЬ ПРАЦЮВАТИ В ФАБРИКАХ, ЩОБИ МАТИ ПРАВО КУПУВАТИ ХЛІБ І ЦУКОР.

МОСКВА (СССР). — Комуністична влада видала новий декрет, котрим від 1 січня відбирається картки на купно хліба та цукру в державних кооперативах жінкам, які працюють дома, а не в фабриках чи в радянських канцеляріях. Отже всі жінки, молодші від 56 літ, тепер не матимуть можливости діставати собі ні хліба, ні цукру, що в радянській державі під цю пору лишилося майже одиноким продуктом харчування, який можна дістати з радянських кооператив по державній ціні. Все доросле населення Росії, а в тому числі й жінки, які ведуть домашнє господарство, мають урядові картки на право отримання 400 грамів хліба (один бохонець) і 800 грамів цукру на місяць.

На картки населення може дістати хліб з урядових кооператив по ціні приблизно 10 американських центів за бохонець, а у „вільній продажі" доводиться платити по 3 дол. 50 центів за бохонець. Примушуючи жіноцтво йти до фабричної та офісової роботи, большевики думають тим остаточно зруйнувати родинне життя в Росії, яке не вяжеться з їх комуністичними ідеями. Тяжкий харчовий стан населення тепер ще більше погіршується новими декретами влади.

СТАЛІН ДАЛІ РОЗПРАВЛЯЄТЬСЯ ЗІ СВОЇМИ ПРОТИВНИКАМИ.

ЛОНДОН (Англія). — Кореспондент газети „Дейлі Експрес" повідомляє з Москви, що по приїзді з Лондону бувшого радянського посла в Англії, Сокольнікова, його арештовано за участь у змові проти Сталіна. Сокольніков є визначним радянським фінансистом, що нераз ратував радянську Росію від фінансового банкротства.

Крім Сокольнікова арештовано комісаря хліборобства, Ейсмонта, комісаря моторового транспорту, Товмачова, заступника комісаря почт, Смірнова та ще багато дрібніших комуністичних урядників та діячів. Кажуть, що Сталін готовий арештувати також бувшого довголітнього радянського премієра Рикова. Навіть сам президент радянської републики, Калінін, уже не має довіря в Сталіна.

ПОЛЯКИ ЗБИЛИ РОСІЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ ЛІТАК.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Румунська погранична сторожа в Хотині повідомляє, що на польській території польські воєнні летуни збили російський воєнний літак. Російський літак перелетів через польський кордон у місці де сходяться кордони Росії, сучасної Польщі та Румунії. Його негайно затакували три польські воєнні літаки, стріляючи в нього зі скорострілів.

На поміч свому товаришеви поспішили три російські летуни, але заки вони долетіли до місця битви свого товариша з Поляками, польські летуни вже збили російський літак.

ЯПОНЦІ НАСТУПАЮТЬ У НАПРЯМІ НА ВЛАДИВОСТОК.

ХАРБІН (Манджурія). — 20-тисячна японська армія веде свій наступ проти китайських повстанців на півночі Манджурії в напрямі на російську стацію Поґранічная, що лежить на лінії Харбін-Владивосток. Китайці легко піддаються добре устаткованій та чисельно переважаючій японській армії. Тому треба сподіватися, що Японці скоро дійдуть до стації Поґранічная й тим захоплять під свою контролю всю Східно-Китайську залізницю та всю манджурсько-сибірську пограничну смугу.

ФРАНЦІЯ ДАЛА ПОЗИЧКУ АВСТРІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Не зважаючи на те, що Франція не заплатила чергової рати свого боргу Америці, що припадала на 15 грудня 1932 року, у висоті 19 міліонів долярів, палата послів ухвалила видати державну позичку Австрії у висоті майже 14 міліонів. У дебатах в цій справі посли підкреслювали, що Франція вже обіцювала цю позичку раніше, а тому мусить свою обіцянку виконати.

Деякі посли зазначили, що годі на довше вратувати Австрію від фінансово-економічної постійної кризи, якщо вона не злучиться з Німеччиною. Та перемогли ті, що вважають потрібним за всяку ціну не допускати до цієї злуки.

ХОЧУТЬ ПОРОЗУМІТИСЯ З АНҐЛІЄЮ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Офіційно проголошено заснування нової партії, яка буде стреміти до порозуміння з Анґлією способом договорів, щоб тим припинити вбийчу для Ірляндії митну війну, яка тепер точиться між нею й Анґлією.

Партія буде рішучо виступати проти Імона де Валери, стараючись на його місце поставити свого відпоручника. Можна сподіватися, що Ірляндія знову стоїть на передодні кривавої міжусобиці.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ АМЕРИКА ДОВГУВАЛА.

Европа зачинає пригадувати Америці її власну історію. А головно Англія, яка вправді заплатила довжну рату з титулу воєнного довгу, але під тим застереженням, що ця заплата буде врахована до нової, зредукованої довжної суми.

Як Англія заплатила, в Злучених Державах піднялися численні голоси з похвалами для анґльо-саксонської раси, що то додержує завжди слова й сплачує свої зобовязання. У звязку з тими похвалами піднеслися в Анґлії дещо відмінні голоси. Шукаючи за підставою до ревізії власних зобовязань, Анґлія заглянула до історії й витягнула на денне світло американські довги з часів Американської Революції. А разом з тим і заходи Томи Джеферсона, який, що правда, мав добру волю й охоту сплачувати довги Франції й Анґлії, але не мав звідки дістати грошей, бо край був знищений.

Деякі арґументи Джеферсона з тих давніх часів не стратили й сьогодня на актуальности. Він то у відповідях державам-вірителям доказував, що сплачування воєнних довгів не можна затягати в безконечність і обтяжувати ними нащадків, котрі з війною не мали нічого спільного.

В іншім письмі Джеферсон розводиться над тим, що годі Америці сплачувати довги, коли держави-вірителі повідмежовували себе від Америки високими цлами. І коли в такім випадку неможливо сплачувати довгів товарами, а золота нема, то не диво, що сплачують їх паперовою валютою, яка втратила на вартости. Та що робити, каже Джеферсон, коли інших грошей нема. А щоби сплатити довги в золоті, тоді треба би хіба запродати цілий край, і то не знати, чи можна би навіть у такім випадку дістати потрібну на сплату довгів суму. З того виходить, писав Джеферсон державам-вірителям, що Америка як довжник не може виконати своїх зобовязань, а що є неможливе, те є необовязуюче. Підносячи те, він оправдує стейти, що сплачують довги безвартісними паперами, та пропонує Анґлії назначити полюбовний суд, щоби розглянув чесно й справедливо справу можливости сплати довгів з боку Америки.

Та часи зміняються. Таке виписував колись Джеферсон Анґлії й то так десь приблизно 1792 року. А тепер в Анґлії пригадують Америці оту давню історію і домагаються ревізії теперішніх воєнних довгів, послугуючися в многім арґументами Джеферсона зперед 140 літ.

М. Данильченко.

ПИТАННЯ ЗВОРОТУ ДО ЗЕМЛІ

(Докінчення)

В Джорджії вже нема таких великих та рідко заселених просторів як у Флориді. Однак тут ще є багато великих маєтків, що надаються для парцеляції, як це видно зі списку фарм на продаж, що дало мені міністерство земельних справ Джорджії.

Деякі з тих фарм я оглянув, а переважно листувався з власниками. Звичайно, за акр вимогають від 5 до 20 долярів. Вистарчає від 300 до 500 долярів готівки, щоби набути тут добру фарму, однак будівлі на фармі вимагатимуть ремонту.

Полуднева частина стейту Ню Джерзі.

Я вже згадував, що східні частини стейтів Ню Джерзі, Делавар, Мериленд та Вірджінії добре надаються для дрібних фарм, що спеціялізуються виключно на продукції зеленини та яєць.

В цьому відношенню найбільше типовим є стейт Ню Джерзі, а тому я обмежуся інформаціями тільки про цей стейт, бо земля й клімат східних частин цих чотирох стейтів майже однакові.

Полуднева частина Ню Джерзі положена між Филаделфією й Атлентик Ситі. Земля рівна, піскувата з підмішкою камінців, та в більшости мало врожайна, однак зі штучним навозом дає добрі врожаї зеленини та овочів. Така земля спеціяльно надається для плекання курей. По Каліфорнії тут найбільше продукується яєць, які завше мають найвищу ціну в Ню Йорку.

Фарми тут мають від 2 до 10 акрів землі. Вони скупчені переважно кругом міста Вайнленд та почасти Мілвіл. Коло Мілвіл істнує українська фармерська кольонія вже коло десятка років і має яких 150 фарм. Головним продуктом цих фарм є яйця та почасти зеленина. Тут можна купити маленьку фармочку, починаючи від 2½ тисячі долярів і вище, в залежности від якости будинків та положення фарми.

Готівки потрібно від 500 до 1,500 долярів. Такі фармочки звичайно купується безпосередно від дрібних власників.

Лекші умови щодо сплати ґотівкою, моглаб дати будівельна фірма, яка плянує розпарцелювати великий шмат землі, що лежить на північ від Мілвіл. Ця фірма думає поділити землю на 5 до 10 акрові фарми, побудувати на них будинки, а потім продатати на сплати.

Тут також можна набути фарми значно дешевше, колиб ті Українці, що хотять поселитись на таких малих фармах, зорґанізувались та самі купили й розпарцелювали для себе велику площу землі. Там ще є багато зарослої кущами землі, якуб тепер можна купити від 10 до 20 долярів за акр. А той, що розпарцелює ту землю, буде її продавати не менше як по 45 до 55 долярів за акр. Ми маємо тут поверх два десятки своїх агрономів та інжинірів, — які тепер миють начиння по ресторанах, а яких працю можнаб кориснійше вжити при парцеляції землі та будівлі фарм.

Парцеляція своїми силами коштувалаб центи, а задоволені булиб і інжинири і покупці фарм, бо перші малиб свою фахову працю, а другі заощадилиб від 20 до 30 долярів на кождому акрі.

Менше критики, більше самодіяльности.

Сумні наслідки попередніх спроб Українців зі справою парцелювання землі не повинні нас застрашувати. Помилки та надужиття бувають всюди. І я не допускаю, що Українці мають більший відсоток нездатних чи непорядних людей, ніж інші нації. Звичайно ми свого ганьбимо за кождий утрачений доляр, а коли нас використає хтось чужий, то про це ми соромливо мовчимо. Пора вже нам кинути звичку згори дивитись на всяку громадсько-бізнесову спробу Українців, як на чергову натяганину. Коли були промахи і коли система була невідповідна, то мусимо її змінити, а коли це особи, то клеймити їх, а не систему.

Блискучий розвиток нашої кооперації в краю, про що на днях розповідав нам незаінтересований чужинець, бувший посол британського парляменту, Рені Смит, та розвиток Українського Народнього Союза й наших організацій в Америці показує, що Українці мають і порядних людей і орґанізаційний хист, і тому я рішучо стою за те, щоби в справі кольонізації Українці йшли за прикладом старокраєвої кооперації, а не платили дикий відсоток спекулянтам за те, що їхні техніки будуть парцелювати нам землю та будувати хати, а наші власні техніки та будівничі будуть сидіти без роботи.

Ми не є гірші від інших націй, тому вірмо в свої сили та помагаймо собі самодіяльністю.

Висновки.

В справі кольонізації, як і у всьому іншому, раніш ніж починати щось робити, ми мусимо обчислити наші сили. Ми знаємо, що безробітних Українців в стейтах є десятки тисяч. Та як багато з них хотіли би поселитися на землю—не знаємо. Може їх буде менше сотки, може тисячка, а може й кілька тисяч.

Для сотки родин можна дістати ріжні полекші, а для кількох сотох вже зможемо дістати значно кращі умови кредиту, цін за землю, машинерію та худобу, знижену ціну на проїзд людей та багато дечого іншого. При ще більшій скількости людей, бажаючих осісти на землю, не є виключена допомога — в тій чи іншій формі, з боку уряду.

Справа звороту безробітних на землю є загально громадського характеру, а тому наші діячі по місцях та наші орґанізації мусять відізватися щодо цього і допомогти зорґанізованою формою тим що хотять поселитись на землю. В першу чергу нам треба знати скількість бажаючих перейти на фарми. Коли скількість буде значна, то треба зорґанізувати місцеві кольонізаційні комітети, які моглиб порозумітися для спільної акції з подібними комітетами сусідніх околиць, а згодом можна би створити і відповідну централю.

Д-р Скегар з Шікаґо запитує в листі до редакції щодо кольонізації, чи не міг би я дати інформації про заселення в Джорджії.

Надіюся, що ця стаття задоволить його й інтересуючихся цею справою. А коли хто схоче мати подрібні інформації, то я охотно дам відповіди тим, що звернуться до мене в цій справі.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. Д., Ню Йорк, Н. Й. — Ми певні, що Ви маєте загальне добро на думці, коли видвигаєте ту справу. Але Ви не знаєте, що та особа вже має певний досвід і вже влаштовувала подібні вистави, про що було й у „Свободі". До вистави не береться сама, а тільки при допомозі обзнакомлених з таким ділом знавців.

о. П. К. — Такої пропаґанди в Америці вести не можна. Це є протизаконне. Зате можна писати до схочу про те, що треба своїх попирати.

Д. М., Геркімер, Н. Й. — Редакторови ходить завжди про те, щоби помістити допис, який він дістав, а не його відкидати. А коли відкидає, то є на те причини. Кождий, хто щось напише до ґазети, думає, що написав добре, та що написане є важне. Та дуже часто дописувач помиляється.

Відповідь, Т. — Дорікаєте нам за те, що ми маємо добру волю довести Вас до того, щоби Ви виробилися на доброго дописувача. Замало сказати я „робітник" чи „чорнороб" і тим виправдувати невідповідний допис. І замало твердити, що допис добрий. Ви можете критикувати статтю редактора, але не забувайте, що редактор є наставлений на те, щоби критикувати Ваші дописи і їх відкидати, поправляти і приймати. До цього діла він більше здатний, бо має більше практики і знання від Вас і пересічного дописувача.

Як застановитеся, то побачите, що коли гетьманці нас вилаяли, то ми повинні радіти з Вашої відповіди, бо даєте їм „бобу". Таких дописів, звернених проти них, є в нас більше. Як нам буде треба звести з гетьманцями боротьбу, тоді будемо користати з подібних дописів.

Ще раз дораджуємо Вам писати коротко, ядерно й про факти, про дійсне життя, а теоретичне міркування залишіть на боці. Тоді Ваші дописи будуть живі й цікаві. Ми знаємо, що Ви ідейна людина, тому саме нам залежить на тім, щоби Ви вироблялися і під тим оглядом.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Ми, наново вибрані урядники 177 відділу У. Н. Союза, як і вся молодь, що зорганізована в тім відділі, хочемо зприводу наближаючихся Свят Різдва Христового зложити Головному Урядови У. Н. Союза щирі желання, а разом з тим і подяку за совісну співпрацю з нами. Особливо дякуємо Вп. п. Р. Слободянови, головному фін. секретареви, за точну виплату посмертних запомог та за поміч нашим членам, як теж дякуємо Вп. п. І. Каштанюкови, головному рек. секретареви за те, що Головна Канцелярія нас точно й у пору обслугувала. Закликаємо теж українську молодь, щоби вступала до У. Н. Союза на нові роди обезпечення. Реформа відчинила вільну дорогу для молоді. Ми горді зі своєї молоді в нашім відділі й повні віри, що наш У. Н. Союз розростеться при помочі молоді в ще більшу і сильнішу орґанізацію.

За Уряд: **Франко Лучка**, предс.; **Текля Онисько**, кас.; **Стефан О. Рекрут**, секр.

ЗІГЛЕР, ІЛЛ.

Братство св. Івана Хрестителя, від. 377 У. Н. Союза, заявилося на спеціяльних зборах, які відбулися дня 18. грудня, за те, щоби Конвенція відбулася в Дітройт, Міш.

ЕМБРІДЖ, ПА.

Братство св. о. Николая, від. 276 У. Н., Союза, рішило одноголосно на річних зборах, щоби Конвенція відбулася в Дітройт, Міш.

За Уряд: **Т. Кульчицький**, предс.; **А. Уштон**, кас.; **М. Фук**, секр.

Рудольф Воса.

„БИЗНЕС"

(З чеського).

Горимир Весна, повістяр, поет і драматурґ, відчував останніми часами чимраз більше й болючіше, як меншають його творчі поетичні сили. Писав, щоправда, та вже майже лише з привички. Не мусів навіть читати критики. Знав і бачив усе виразніше, що поетичний сік вичерпався, що джерела поезії та прози висохли, що повторяється, що живе все лише минувшиною та й минувшиною. Він, літературний торговельник і великий фабрикант, який вмів давніше писати три повісти рівночасно для трох щоденників на продовження і рівночасно творити на велику скалю драми, траґедії, комедії та видавати збірки ліричних поезій, писати фільмові лібрета та радіопеси, запримітив нараз, яка порожна й тупа стала його винахідчива голова; бачив із гіркою безнадійністю, що вся уява нінащо, хоч як завзято гриз олівець або ручку, не вигриз ніодної гідної теми. Здавалося йому, що сказав уже все, що міг сказати; хоч як шукав, не найшов уже ніколи гідного проекту: всі мотиви вичерпалися, всі матерії були вихіснувані, а коли став що писати, бачив, що пише нужденний пляґіят того, що читав учора.

— Дурню, безсилий дурню! — ганьбив сам себе, ковтав собі до голови, одначе даремно ганьбив себе й бичував: не виганьбив, не вибичував ніодного нового, свіжого, вміло написаного рядка. Він, що заробляв пером сотки тисяч, чоловік, що — яка то у нас виїмка — побудував із літератури віллю, власник люксусового авта, що забогатів на літературі, який писав колись так, щоби його читали й мусіли читати, побачив нараз, що одиноке його життеве звання страшно загрожене.

— Пане, — сказали йому чемно в редакціях — не гнівайтеся на нас, одначе цим разом не можемо помістити вашої праці — суспільність занепокоєна, читач хоче й від вас дещо нового.

Люди перестали поздоровляти письменника Весну так обожаючо, коло його приятелів поважно зменшилося, запрошення на приняття меншали, за ввесь місяць лише якесь „Товариство продавців вудженин" згадало його іменувати почесним членом, грошовий листар наче забув дорогу до його хати. Горимир Весна почав боятися, що скоро, дуже скоро мусітиме вибирати зі щадниці. Замикався в кімнаті, пробував досвідчених метод великих літературних товаришів, щоби щось порядного знову раз написати, постив, упивався, пробував навіть із гаширем, одначе даремні труди: день за днем був порожніший, а були хвилини, що подобав на видушену цитрину.

Аж одного ранку прийшла йому до голови погана думка: поворот до природи. Зодягнувся якнайгірше, взяв собі високі селянські чоботи, в руки паломницьку палицю... тай вже сім-милевими кроками пустився геть, за місто, до лугів, лісів, гаїв, щоби там при джерелах журкітливих потічків знайти десь під крілатим деревом пропавшу заблукавшу княжну поезії із зіркою на чолі та з тисячею нових тем у синіх очах.

І мав дійсно велике щастя. Ледви зайшов у перший гайок, не дуже то романтичного, за те дуже багатого в неромантичні відпадки вчорашньої міщанської неділі, мало-що не зашпотався на чоловіка, який лежав при самій дорозі та віддихав голосно сном праведних. Босий бурлака.

— Тема ось тут! — скрикнув радісно письменник Весна — а скрикнув так щиро, що бурлаку пробудив.

— До чорта, ти, мой! — закляв бурлака — чого тут ревеш, аж ліс дріжить — і брудні, волохаті руки сягнули до заліплених ще очей. — Чоловік так гарно спить, а ти поганий хлопе, своїм гуканням будиш його. — Боженьку, то-то був гарний сон — додав бурлака вже тихіше, а Горимир Весна, дуже врадуваний, уже присівся до бурлаки й уже давав йому в руки банкнот і просив:

— Оповідайте, оповідайте, Я письменник і збираю сни — додав, коли бурлака видивився на нього, начеб не розумів.

— Гарненько дякую, Біг заплать вам, панонньку! — дякував бурлака покірно й уже слухняно став розповідати свій сон. Як то він, бурлака, став суддею та як до нього, судді, приводили жандарми-бурлаки засудженців-суддів. І як він — бурлака — судив їх і засуджував за їх спокійне та порядне життя... Оповідання, чудове оповідання писав письменник, а олівець уже працював у негайнім записнику.

— А маєте часто такі сни? — питався письменник.

— Маю, панонньку, маю, — впевняв бурлака вже хитріще — а часто ще й гарніші. Як якосьтут.

І любий бурлака став оповідати, як то йому позавчора дістався у спадщині міліон—„І про жінок сниться мені", додав, прижмуривши око, та весело став оповідати декамеронівську історію.

— Чоловіче, ви золото, — скрикнув розрадуваний письменник. — Ходіть до мене, дам їсти й пити, що душа забажає, тай грошей дам, скільки схочете, лише мусите мені розповідати ваші сни.

— Нижче пять долярів за один сон не зголжуся, — сказав бурлака. — Колиж оповім вам щось надзвичайно гарного, мусите доплатити.

Врадуваний Горимир Весна вів собі чоловіка божого, Вячеслава Пихнука, до себе додому. Вином його почастував, усякі ласощі йому приносив, а Вячеслав Пихнук оповідав, оповідав.

До Горимира Весни завітала поетична весна. Купував старі бурлакові сни — колиж бурлаці вичерпалося джерело, домагався нових і нових.

І бурлака силувався, бурлака видумував... та це вже не було таке, як ті перші сни. Та вже й бурлаці почало неподобатися в Весни. Затужив за свободою, за запахом сіна, запахом лісів, співом пташат, за балачками з товаришами... а може також і за жандармами й судами...

І одного дня відійшов, не попрощавшись, лише неповоротною рукою написав на клаптику паперу: „За рік прийду та принесу нові сни, новенькі, новісенькі..."

Та Горимир Весна не жалував. Мав уже матеріялу доволі для поезій і для повістей; віджив, відсвіжився, сам нараз став відчувати, що досить уже написався історій з панських палат і зі сальонів (великанських кімнат), історій, якими заробив найбільше грошей та здобув найбільше письменницької слави.

Тепер узявся до нових тем: бурлацьких. І критики стали завертати. Мистець був знову мистцем. До його віллі стали поспішати нові й нові читачки та просили автографів. У моді настав бурлака, а помислові модистки винайшли новий капелюшок: „Бурлачок", зновуж для дипльомів і почесних признань не вистарчило вже навіть стриху у віллі Горимира Весни.

А бурлака знову йшов старою, запорошеною дорогою з міщатем на плечах, знову підсвистував собі давню бурлацьку пісоньку, а перший сон, що його мав на волі, був дивний собі: як Вячеслав Пихнук став письменником...

Якось так йому ремесло Горимира Весни припало до вподоби, що ті найліпші сни оставив собі; колиж пробудився, подумав собі, як би то було гарно, колиб він умів писати так скоро й бодро, як пише той пан письменник, а він, паночку, писав би інакше, без тих закрутів і без тих водністих слів, бо то що слово, то спів птаха й запах лісів і запах сіна; що слово, то правда, правда непристроєна, нага, чиста. То, панонньку, були би книжки...

І бурлака собі в глибині душі говорив, що до пана письменника вже не вернеться та що ті сни — оставить уже на все для себе самого.

Та прийшов ще радо, як вдарила гостра зима, пів року скорше прийшов. Одначе Горемир Весна, тепер уже знову славний та поважний, не був уже при заключуванню бизнесу такий щедрий: бизнес це бизнес..., а щиро сказати, Горемир Весна знав, що все в світі вичерпається, і мотиви, й оглядався за матеріялом кудись інде, та що вже довго не писав нічого з мистецьких кругів, навязав інтимне знакомство з одною різьбаркою.

І бурлака з жалем бачив, що й сни мають „госу" й „бесу"— дуже радо приняв предложення панни Ерни, нової Веснової любки й ішов сидіти як модель, коли вже всі свої сни оповів.

І так із Вячеслава Пихнука став бурлака мистецький. І може в тім мистецькім окруженні, до якого прийшов, навчиться вкінці сам писати, без правописних помилок.

Боже, то-то буде крику по літературних каварнях, як вийде перша бурлакова повість... Панове письменники, а не заскаржите ви бурлаку за злобну конкуренцію?

З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

РАДІО-КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ З ШІКАГО, ІЛЛ.

Концерт почався в год. 3.15 гимном хору Лисенківської Різдвяної Псальми. З оголошування довідуємося, що Український Національний Хор з Шікаго, під проводом свого дірігента п. Бенецького, має заслужену славу, а цей концерт буде переданий богатьома стаціями. В концерті візьме також участь орхестра стації.

Перша точка:

„Ой, рано, рано". Автор композиції не поданий.

Чується добре сопрани, а решта голосів немов держиться в тіни. Був би прекрасний ефект, тільки цей гармонічний підклад альта, тенора і баса непрививажений. Здавалося мені тут, що уставка хору неправильна, та, пізніще показалося, що це органічна хиба тенора, який не міг дати більше над свою спроможність. В такому випадку, як цей, то сильніщі голоси повинні рівноважитися до слабшого, тоді доперва буде рівновага. Хор досить зіспіваний, інтонація чиста, дикція виразна, віддих правильний, настрій хору немов тріvожний. Слухаю уважно осібні партії і чую: сопран ясний та надзвичайно милий, альт, хоч і чистий, та немов в тіни, тенор невиразний та непевний, а бас, ой, баси! Ви золото, не баси! Продукція цеї пісні була, на мою думку, правильна. Очевидно: композиція цеї пісні дуже ефектовна.

Друга точка:

„Щедрик". І тут не подано автора композиції. (Що за мода? — думаю). Добре співають, тільки заскоре темпо.

Третя точка:

„Коломийка". Тут проголошувач уже сказав, що цю пісню аранжував п. дірігент Бенецький. Було би все гаразд, та біда в тому, що многі наші дірігенти співають коломийку як гопак. Коломийкове темпо тільки мірно-скоре; це не танок кінного їздця-козака. Вся краса коломийки пропадає у заскорому темпі.

Четверта точка:

Орхестра заграла „Романцу" польського композитора Венявського.

Пята точка:

Хор. „Тебе поєм". І тут подано імя чужого нам композитора, Чайковського.

У цій композиції, гармонічно досить складній, бас оказався в своїй красі, зате тенор не міг наляти з пустого.

Шеста точка:

„Два вальси" польського композитора Шопена відограла орхестра. Тут імени композитора не забуто і проголошено.

Сема точка:

„Еспанська Серенада". Проголошувач сказав кілька теплих слів про Україну, а наконець пояснив слухачам, що цю композицію „воз ріттен ін дейр нейтіф ленд" композитором Архангельським (?). (До речі: Архангельський, це російський композитор).

Цю композицію співав хор в англійському перекладі—замазано і без „пепу". Самаж композиція слаба і скорше подобає на лиху російську церковну музику, ніж на еспанську серенаду.

Осьма точка:

Три народні (українські) пісні. Очевидно, тут уже автора не подано. І добре, що не подано, — нуждена обрібка, головно двох перших, і виконання мене не вдоволили.

Девята точка:

„Щедрівка". Автора не подано. (Чому це ми ігноруємо наших композиторів?) Виконання, хоч і досить старанне, не помогло слабій композиції.

Десята:

„Каченята". І тут не подано імени нашого композитора. Гарно, тільки заскоро.

Одинацята:

Проголошувач повідомляє, що орхестра заграє „селекшон бай Рошен местер Чайковскі" — його „Мелоді".

Дванацята:

Словацька пісня. Імени композитора не подано. Ця пісня „Танцуй" мала колись великий успіх, та тепер. . . „звелася ні нащо". .

Тринацята:

Хор закінчив тим, чим почав: гимном Різдвяної Псальми Лисенка.

Це був радіо-концерт хору, що носить імя „Українського Національного Хору". Представив він себе, свойого дірігента, імена кількох польських і російських композиторів і їх композицій, одну словацьку пісню без подання автора і українські хорові композиції народніх пісень — як безбатьченків.

М. О. Г., Петерсон, Н. Дж.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

ГОЛОСИ ВІДДІЛІВ У СПРАВІ РЕФОРМИ, НАДІСЛАНІ З ВІДГОЛОСОВАНИМИ БАЛЬОТАМИ, Й УВАГИ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

Відділ 320 у Балтімор, Мд., заявився за реформу, а 11 членів зголосилися зараз до виміни старої грамоти, при чім один член заявив, що стара грамота згоріла і не має що вимінювати. Він не знає, чи мусить постаратися про дуплікат, чи лише зложити заяву, що стара грамота згоріла.

Замітка: Вистарчить така заява, бо він, вимінюючи стару громоту на нову, підписує аплікацію, в якій говориться, що він старої грамоти зрікається, а приймається обовязків з новою, і коли старої грамоти не залучає, бо не має, то вистарчить підписана свідками (урядом) заява, що грамота не істнує, а хочби й істнувала (якби була загублена), то вона не має значіння.

Відділ 20 у Гемтремк, Міш., в близькім сусідстві з Дітройтом, прислав відголосований „за" реформу бальот і каже, що так голосували всі члени одноголосно. Та додає, що „ми вже давно були рішені так голосувати, і вже нетерпеливилися, що замісць бальотів до голосування діставали пояснення, які, на нашу думку, для нас здавалися злишніми. Однак, бачучи, як наші „безбатченки", або радше московські яничари, кинулися агітувати проти нашої реформи, та як ріжні чужі й підозрілі люди вешталися попід галі, де Союзовці над реформою радили й голосували, тицькаючи попід ніс Союзовцям „літературою", яку підписав Питляр, кажучи що „то до Вас, робітникі, від Вашого головного радного, а нашого товаріща", — члени зрозуміли, що якби не було такого докладного й безпосереднього інформовання членів з головної канцелярії, то для тої горстки старих і випробуваних піонірів Союзовців вдержатися супроти тої скаженої нахабности Питляра й інших московських наймитів, було би багато тяжче".

Секретар Йосиф Крупка від себе додає: „Тут залучаю Вам одну копію відозви, підписаної Питляром, яку я отримав від його агента, але не задармо. Я йому за цю відозву дав лиш одного штуханця; більше не міг, бо агент „дав ногам знати".

Відділ 259 у Шікаго, Ілл., доносить, що реформу принято майже одноголосно, бо лише незначна горстка знайшлася таких, котрі вже вспіли увійти в порозуміння з нашим славним бувшим головним радним паном Питляром. Та коли їм члени виразно заявили, що вони можуть собі йти за Питляром і будувати таку організацію, якої їм потрібно, бо цього ніхто їм не боронить, то затихли. Наразі до добровільної виміни старих грамот зголосилися 27 членів.

Замітка: Щоб нову організацію збудувати, то треба працювати. Те, що ми собі придбали 38-літньою солідною організаційною роботою, большевики хотіли би загарбати „пятилітькою" верчення з середини. Наше щастя, що ми не в Расеї та що нюйорська Сура то не чрезвичайка.

Головний містопредсідатель жалується, що не міг бути на мітінгу свого відділу, бо мусів бути на похороні, а в його неприсутности тамошній большевицький агітатор успів стероризувати добродушних членів і перевести ухвалу проти реформи. Висказує побоювання, що й жіночий тамошній відділ певно піде слідом мужеського, бо члениці це жінки членів мужеського відділу. І додає, що, як з теперішніх звітів виглядає, то реформа буде ухвалена, а для тих, що голосували „проти", буде стид, що далися надути большевицьким агітаторам.

Замітка: Певна річ, що це прикра справа. Але це знак, що там, де перебувають головні урядники, вороги повели найсильнішу агітацію. Це найліпше доказує саме Джерзи Сіти.

Відділ 117 в Ню Йорк, Н. Й., прислав бальот, відголосований проти реформи, і каже, що це повинна конвенція рішати. Підписав Семен Кучма.

Замітка: Пане Кучма! Чи Ви вже забули, що то було з Вами, коли не члени, але конвенція ухвалила реформу в 1915 році? Тоді Ви були проти реформи, тому, що це конвенція ухвалила, а не члени. А тепер Ви проти реформи тому, що не конвенція, але самі члени ухвалюють. Та на ділі Ви проти реформи тому, що її мусить предкладати головний уряд, без огляду на те, чи це діється перед конвенцією чи на конвенції. Ану, признайтеся, як старий член, чи був уже коли в Союзі такий уряд, з котрим Ви солідиризувалися? Ні, Ви не большевик, бо й у большевиків є якісь „комісарі", котрих большевики мусять слухати. А Ви не з тих, щоби слухали якогось проводу.

Секретарка відділу 216, пані Анна Сосновська, питається, чи як членкиці переголосують „за" реформу, то чи це значить, що вони зараз будуть мусіли вимінювати свої старі грамоти на нові, бо вони того бояться, тому, що мусіли би платити більшу вкладку. Вони признають новий рід обезпечення ліпшим і в порівнанню до старого рода вартнішим більшої вкладки, але через безробіття вони не могли би більшої вкладки платити.

Замітка: Голосуванням „за" реформу ніхто не обовязується до виміни старої грамоти на нову. А таксамо голосуванням „проти" ніхто не зрікається права на виміну старої грамоти на нову грамоту.

Коли реформа буде членами більшости відділів ухвалена, то старі грамоти на нові буде міг вимініяти тільки той член, або членица, що добровільно до виміни зголоситься, добровільно підпише аплікацію, в якій виміни попросить і стару грамоту до виміни добровільно зверне. Тепер зовсім не провадиться рекорду, хто голосував „за реформу", а хто „проти реформи". Рекорд, який ми збираємо і проголошуємо, показує лише, скільки членів у даним відділі голосували „за", а скільки „проти", а то на підставі того, як при голосуванню у відділі голоси членів були пораховані й на бальоті записані та запротоколовані. Відділ не є обовязаний подавати поіменно, хто як голосував, а головна канцелярія цього знати не потребує.

Плян реформи предвиджує, що слідуючі два роки можна реформувати своє обезпечення добровільно. А що буде по двох роках, цього тепер ще не можна предвидіти. Може ліпше, а може гірше. Вправді пан Питляр каже, що повинна бути революція, але тільки „повинна", а не, що певно буде. Знаючи, що під „революцією" цей пан нічого іншого не годен розуміти, тільки знищення українських запомогових організацій (бо загарбання їх маєтків він відпекується), треба старатися, щоби до того часу У. Н. Союз був зреформований так, щоби не стало причини до негодовань і місця на большевицькі верчення з середини. Тому вимінювати грамоти повинні не лише ті члени й членниці, що без тої виміни мусіли би своє дотеперішнє обезпечення в У. Н. Союзі втратити, але всі члени, що бажають мати в руках нові грамоти, в яких не лише загарантоване посмертне, але й вартісні звороти та продовження обезпечення без огляду на безробіття й без огляду на революцію пана Питляра, чи хочби його дальшого „верчення".

Секретар відділу 5 доносить, що предсідатель повідомив, що відділ бажає, щоби головний уряд прислав одного головного урядника в справі реформи, бо члени не годні рішитися, як голосувати. Потребують більше пояснень.

Відповідь: Познайомтеся з сусідніми відділами, котрі вже, як бачите зі звітів, справу реформи відголосували. Коли вони знали, як голосувати, то й Вам радо скажуть. В головній канцелярії є лише двох головних урядників, а тепер кінець місяця і року, а крім того й чотиролітні звіти на конвенцію, не згадуючи вже за саму реформу й виміни грамот; отже з головної канцелярії в цей час до Вас ніхто приїхати не може. Тільки не кличте Питляра, бо він вже проголосив, що не знає, чи ця реформа добра, чи зла. Краще покличте головного радного Стефана Заблоцького з Бруклина. Ми також йому потелефонуємо.

Секретар з відділу 16 у Спрінг Валей, Н. Й., також просить в імени відділу, щоби там головний урядник поїхав в справі реформи, бо каже, що що знав, то вже членам сказав, але члени не хочуть голосувати, аж як добре зрозуміють.

Відповідь. Це дуже розумно, що члени „на сліпо" голосувати не хочуть. Це є справа важна і тому головні урядники старалися бути всюди, де їх члени взивали, та наскільки це було можливе. Тепер уже хіба один головний предсідатель мав би на це час, але спеціально до такого маленького відділу йому їхати не можливо. Головна канцелярія наразі не знає, коли в тих сторонах головний предсідатель міг би бути та не сподівається, що буде ще на час перед Вашим голосуванням. Тому радимо Вам порозумітися з головним радним Стефаном Заблоцьким з Бруклина на адресу: 155 Wythe Ave., або телефоном: Evergreen 7—10135.

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РОЗБРАТ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

Може бути цікавим для українського громадянства в Америці довідатися дещо про большевицькі практики, то нехай спробує перечитати отсі стрічки. Якось перед трома місяцями приїхав я до родини в Америці і, не знаючи тутешніх відносин, попав в хижі пазурі большевиків у Ню Йорку. Вони рішили використати мене для своїх цілей, бо я був учасником кривавих подій у ліському повіті в Галичині в липні б. р. Я в добрій вірі їздив по вічах з рамени большевицької організації та розповідав про польські масакри в Ліську, але промови були наперед цензуровані большевиками. Вони все накручували їх так, щоб це виглядало, начеб то вони ці події викликали. Якийсь час я не розумів цього, аж коли сам в собі почув, що тут щось не добре, бо я від дитинства вихований в українськім національнім дусі, я почав також розуміти шкоду, яку з дальших моїх поїздок вийде для української справи.

Це ставало мені тим яснійше, коли я згодом завважав, що тут в Америці істнують і розвиваються українські національні організації. Я вкінці рішив вилізти з большевицького багна і отрястися з їх болота. Коли я стрінув члена ОДВУ, Сітницького, при його допомозі я увійшов до національного табору і сьогодні я дякую Богу за те, що стрінувся з отсим чоловіком. Тепер лише треба мені шукати нагоди, щоби я міг направити цю шкоду, яку я зробив українській справі через про-большевицьку агітацію.

Тут мушу сказати, що такі людці як Настасівський, Бориско, Книзевич, це правдиві апостоли ненависти і руїни для українського народу. З полекшею на серці відкинув отсим усе, щонебудь я, коли говорив на большевицьких вічах в користь большевизму, а на шкоду української національної ідеї. Отже тут отверто заявляю, що неправдою є те, що в ліських подіях провід держали комуністи. Неправдою є, що товпа селян кричала: „Хай живе комунізм!", бо в наших гірських околицях зі свічкою не знайдеш навіть і сель-робівця, не то комуніста.

Події в ліськім повіті викликав польський уряд своєю жорстокою поведінкою супроти українського населення. Селяни, доведені до крайности, без ніякого проводу чи навіть спонуки комуністів, спробували поставити чинний спротив проти польських насильств. Ті, що караються за цей спротив, не комуністи, але українські студенти націоналісти, що сидять у вязниці в Сяноці. Між ними є і український католицький священник з Берегів, о. Омелян Вербенець. Большевицькі агенти в Америці хочуть перед народом представити себе мучениками за народну справу і витумановувати від збаламучених українських емігрантів гроші на своє дальше животіння і ширення деморалізації.

Наш селянин у старому краю знає вже, хто його ворог і тому не потребує аж большевицьких московських агентів, щоби відчути, як йому боронитися. Селянин, доведений до розпуки польською неволею, кидається на всі боки, шукаючи ратунку, але большевицька рецепта це не ратунок, а на ділі це гірша загибіль для українського народу. І тому український селянин не піде за покликом большевицького ката, котрий закріпив справжнє чортівське ярмо над українським народом, змусивши його голодом до послушенства. Те, що тепер большевики роблять на Україні, переходить навіть найгірші насильства царських опричників. Але ці насильства не підуть даремне. Проти них єдина рада: Вільна й незалежна Україна!

Як тепер дивлюся назад на все те, що мені большевики казали виговорювати на вічах, то я не маю слів обурення на них. Якби я мав силу, то вони повинні би дістати від мене належну заплату. Таке насильство над душею чоловіка, якого вони зловлять в свої кігті, кличе хіба про пімсту до неба. І я вірю, що ще за моїх часів прийде відплата і вони пожнуть усе, що посіяли. Для большевиків вже бє остання година і їхня організація в Америці вже добре тріщить! Вони не ніякі герої, ніякі борці за ідею, а прості крутарі, що ревом і криком, а подекуди простим розбоєм, заробляють на щоденний прожиток. Оттому то вони захоплюють українські доми в свої руки, щоби ще хоч трохи поживитись, а потім то на все начхають і дадуть ногам знати. Вони вже і по хатах ходять, бо їх дні вже почислені.

Це пишу отверто на осторогу всіх тих громадян Українців, котрі ще хоч трохи вірять в большевицький обман і думають, що вони ще десь там мають силу. Навіть і Москва вже їх не потребує, бо бачить, що вони вже самі не вірять в московське большевицьке божевілля. Навпаки, американські українські большевики самі бачать, що хіба чисто озвірілі люди можуть стояти по стороні московських катів проти нещасливого українського селянства. І тому вони вже навіть починають пригадувати, що то колись і вони були людьми, мали совість і належали до українського народу.

Очевидно, що від зрозуміння своєї подлости ще далеко до направи зла. Бо навіть якби наші большевики й хотіли направити все те, що вони напакостили нашому нещасному народови, то хіба мусілиб жити сотки літ і працювати з завзяттям та силою героя Геракля, щоби хоч дрібку показалася їхня добра воля. Бо над ними висить вічне прокляття, якого вони так бояться та з якого собі кплять.

На останку я прошу українське громадянство простити моїх провин, які я поповнив огідною большевицькою роботою. Мої провини хочу змазати своєю невсипущою працею для добра нашої безталанної Батьківщини України ланної Батьківщини України. З огляду на таке рішення я не боюсь ніяких большевицьких погроз, ані насильств, які мені прийшлось би терпіти з рук большевицьких опричників. Від тепер моєю єдиною потіхою хай буде стремління працювати безупинно для наших національних ідеалів.

Михайло Ярош,

Ню Йорк, Н. Й.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ГАЛВЕЙ, Н. Й. Відділ 79 повідомляє, що на річнім мітінгу 18 грудня вибрано слідуючий уряд на 1933 рік: Василь Теплий, предс.; Іван Каша, заст.; Евгей Теплий, кас.; Мих. Сердинський, заст.; Онуфрій Савіцький, секр.; Відділ ухвалив реформу. Треба всім зрозуміти, що нова реформа є для добра членів У. Н. Союза і нашої дорогої організації. — Онурій Савіцький, секр.

КЕРТІС БЕЙ, МД. Відділ 81 повідомляє, що уряд на 1933 рік є як слідує: Volod. Чачка, предс.; Еміліян Винницький, заст.; Мих. Ястремський, секр.; Мих. Вітоський, заст.; Андрій Блаущак, кас.; Іван Билень, заст.; Мих. Шуба, Іван Балінський і Тома Бобровський контрольори; Іван Баворовський і Антін Химяк, опікуни хорих; Іван Букат і Еміліян Винницький, тростіси; Теодор Валега, маршалок; Іван Білик, хорунжий. — Ів. Малінський, б. секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Віче українських бизнесменів.

Дня 18 грудня с. р. пополудні відбулося в салі тов. „Січ" віче, скликане Союзом Українських Бизнесменів в Нюарку, що недавно заснувалося. На віче явилося понад 250 учасників. Відкрив і проводив йому голова Союза Українських Бизнесменів, п. В. Гапанович, а секретарював п. В. Кучкуда.

Реферат про значіння і потребу та задачі організації бизнесменів в Америці виголосив д-р Л. Цегельський. На прикладах з історії інших народів референт виказав, що за торговельним і промисловим зростом іде добробут, розвій культури і національно-політична свідомість. Колиб ми мали сильний стан українських міщан-бизнесменів, ми би вже тепер мали свою державу. Українські бизнесмени, хоч нечисленні, жертвують релятивно багато на українські народні цілі. Тому вони заслугують, щоби їх український загал підпер. Коли українські бизнесмени зорганізуються, то дадуть себе ліпше пізнати українському загалови, тоді пошириться клич „Свій до свого". Поки нема українських бизнесменів в деяких галузях, Українці мусять купувати в чужих, то з тих чужих повинні ми стягати проценти на українські добродійні і культурні цілі, як на Рідну Школу, інвалідів, сироти, захоронки і т. д. Це робиться в той спосіб, що Українці, бажаючі підпирати ту акцію, одержать книжочки з посвідками, котрі предкладається до виповнення посвідки тим купцям-чужинцям, котрі зобовязались давати певний процент на українську ціль. В той спосіб збираються у старім краю на Рідну Школу значні фонди. Цей плян треба конечно перевести в Америці, а з того жерела, хоч би в Нюарку, можна мати кілька тисяч долярів на українські цілі.

Референт поставив слідучі резолюції: 1) Віче ухвалює переводити засаду „Свій до свого" і взиває всіх Українців попирати українських бизнесменів. 2) Віче витає організацію українських бизнесменів як корисну для української справи.

В дискусії забирали голос пп. Авраменко, І. Гринтус, Томюк, Шкільний, Гупало, попираючи виводи рефента.

Повищі резолюції ухвалено одноголосно і чимало з присутних розібрали книжочки для оподаткування чужих бизнесменів.

На тім віче закінчено.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА

З руху по відд. УНС. .... КАРНЕГІ, ПА.

Товариство ім. Т. Шевченка, від. 384 У. Н. Союза, заявилося одноголосно на річнім мітінгу за відбуття конвенції в Дітройт, Міш., а не в Шікаго, Ілл.

За уряд: **П. Карабін**, предс.; **І. Головатий**, кас.; **Н. Починюк**, секретар.

— Ваш брат говорив, що нізащо в світі не вийшов би на вулицю з перевязаною головою, а тимчасом, бачу, він вганяє по всьому місті. Це вже більше ніж дивацтво!

— А бачите — лікар сказав, що він із перевязаною головою похожий на ледуна, якому приключилася катастрофа.

НАШІ „КОМУНІСТИ".

(З „Нового Часу").

Приємно вряди годи покинути сірі мури міста й виїхати на часок на провінцію, тим більше, коли ще до цього кревні запросять на таку урочистість, яка тільки трапляється раз на рік, а саме на празник.

Поїхав і я. Село скинуло ношу будня. По празничному причепурилось. Церква аж тріщить, стільки людей до неї напхалось. Хор співає на всі заставки. Особливож виріжнюється один бас, гарний бас.

„То найбільший комуніст в нашім селі" — пояснюють мені люди.

Це мене трохи заінтригувало й тому по богослуженні приступив я до цього дядька.

„Здорові були!" — витаюся.

„Слава на віки" — відповідає мені „комуніст". Це мене спешило до решти. Запитав я про те й це й врешті зїхав на „політику".

„То ви комуніст?" — питаю.

„Ая, прошу пана, комуїст".

„Таж комуністи в Бога не вірять!" — говорю дядькови.

„Ба, я що Жид, жибим до церкви ни ходив" — ображено відповів.

„То чомуж ви тої комуни причепились?" — питаю незражений.

„Ци я знаю, пане, чого. Полі в мене мало, тяжко жити на світі. А так, якби ті комуїсти прийшли, то можебим си взєв з підісять морґів полі... Нима на чім рубити.!!

„А якби так не дали, то що ви зробилиб?"

„Ци я знаю?"

„Ото з вас добрий комуніст — сказав я і попрощався.

Таких „комуністів" можна подибати цілими сотнями по наших убогих селах.

Ямб.

Між приятельками.

Ірка: Я рішилася вийти за Петра.

Марійка: Не дивує мене це. Як я дала йому гарбуза, то він сказав, що тепер йому всеодно, що з ним буде.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (38)

Сер Річард робився все веселішим і вже по товариському розмовляв з Блейком, якого він справді почав уважати за лицаря. „Ти знаєш, тепер я бачу, що тебе небо післало до нас у фортецю, щоб ти приніс нам вісточку від лицарів з іншого світа. Тепер ти вже не є нашим полоненим, а є нашим гостем та моїм приятелем. Ми підемо зараз до замку князя". Блейкови дуже подобався його нова роля й він охотно згодився. Скоро вони вдвох виїхали верхи з фортеці.

Сер Ричард був одягнений у свою лицарську одежу, яка виблискувала на сонці, а Блейк був у свому спортовому вбраню. Дивним контрастом здавалися отсі постаті людей: одна модерного часу, а друга давно забутого середньовіча. Та не лише їх одежа була контрастом, але й спосіб думання, висловів, поведення й т. п. були ще більше ріжні. Вже над вечір Блейк побачив, що в долині перед ними малювалися мури та дахи чудового середньовічного замку.

Блейк не виходив зі здивовання. Часами йому здавалося, що він міцно спить і це все лиш омана. Він кусав собі губи, але чув біль, а це переконувало його, що він бачить усе на яві. Вони підїхали до першої сторожі на шляху до замку. Сер Ричард сказав кілька слів сторожам і його пропустили далі. Та й сторожа була не менше від Блейка здивована виглядом цього чужинця. Нарешті вони підїхали до мурів. Перед ними спустився міст і піднеслися грати у воротах.

Вони опинилися на просторому подвірю середньовічного лицарського замку. Сер Ричард привитався з групою лицарів, що проходили недалеко воріт, і відїхав в один кут двора, де до нього й Блейка підбігли слуги. Блейк зі здивування протирав очі. Йому здавалося, що він на виставі якоїсь гарної середньовічної опери, а не в дійсности бачить перед собою цю картину. Один з лицарів звернувся з привітом до Ричарда: „Здоров, Ричарде! Що це ти — Сарацена спіймав?"